

Ansvarig Ulla Wram	Upprättad av Förskolechefsgruppen	Berörda verksamheter Familj och utbildning, förskola	Fastställd datum 2017-10-18
Dokumentnamn Handlingsplan mot sexuella övergrepp i förskoleverksamhet	Reviderad		

Östra Göinge kommuns handlingsplan mot sexuella övergrepp i förskoleverksamhet

Mål och syfte

Östra Göinge kommuns handlingsplan är avsedd för de som jobbar med det viktigaste som vårdnadshavarna har – barnen. Östra Göinge kommun tillämpar denna handlingsplan på alla kommunens förskolor för att få en systematik som skyddar barns integritet.

Handlingsplanen är ett initiativ för att sprida kunskap, implementera förebyggande rutiner samt bidra till dialog mellan vårdnadshavare och förskolor.

Förebyggande arbete

1. Regelbundna fortbildningstillfällen om barns integritet

Samtlig personal har möjlighet till fortbildning i ämnena integritet och sexuella övergrepp samt hur man upptäcker och anmäler vid misstanke. All personal på förskolan känner till sin skyldighet att anmäla till Socialtjänsten om de får kännedom om, eller misstänker att, ett barn far illa (14 kap. 1 § SoL).

2. Handlingsplan vid misstanke om sexuella övergrepp

Förskolan har en tydlig och väl implementerad handlingsplan för hur man ska agera vid dessa tillfällen¹.

3. Förskolan informerar vårdnadshavarna om hur förskolan arbetar med integritetsfrågor i barngrupperna. Integritetsarbetet ska vara väl implementerat i förskolans värdegrund².

---

¹ 2 § i Skollagen: Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

² 2 § i Skollagen: Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

4. Regelbundna integritetsövningar för barnen under terminen, gärna i dialog med vårdnadshavarna så att förskolan och hemmen kan ha gemensamma övningar. Förskolan har integritetsövningar med barnen, då de bland annat lär sig om vad som är privata kroppsdelar. Arbetet ska vara väl implementerat i förskolans värdegrund för att se till att barnen från tidig ålder vet att kroppslig integritet respekteras – både den egna och andras. Bra material är förslagsvis Rädda barnens ”Stopp! Min kropp!” och boken “Liten” från Brottsoffer-myndigheten³.

5. Mobilstopp och dokumenteringsrespekt

Inga privata mobiler används i verksamheten. Detta för att undvika dokumentering och spridning av bilder på barnen. Om barnen ska fotograferas för veckobrev eller liknande får det enbart göras med förskolans egen utrustning. Om skolans utrustning lämnas in för reparation ska alla bilder först raderas. Om foton på barn läggs ut på sociala medier ska vårdnadshavare och barn ha gett sitt medgivande, och kontona ska vara låsta. Kameror och mobiler lämnas alltid utanför toalett, skötrum och vilan.

6. Öppen dörr-plan

Förskolemiljön är utformad så att det alltid finns möjlighet till viss insyn, antingen genom en öppen dörr eller fönster med klart glas. Om ett barn vill vara för sig självt ska det vara på en plats där vuxna kan ha uppsikt över barnet. Alla ytor ska ses över med hänsyn till barnens trygghet. Barnet blir alltid tillfrågat hur de vill ha det.

7. Kontrakt på integritetsplan

All personal inom verksamheten signerar ett integritetskontrakt för att visa att de respekterar och har tagit del av förskolans handlingsplan mot sexuella övergrepp.

8. Filter mot sexuellt övergreppsmaterial på barn på datorer och nätverk

Kontrollera att förskolan använder en telekomoperatör som har blockering av kända webbsidor med övergreppsmaterial på barn. Filter är installerat på förskolans nätverk och på all utrustning, även förskolans mobiltelefoner. Filtret kontrolleras varje termin.

9. All personal signerar integritetsplanen och får därmed:

- byta blöja och hjälpa barnen på potta/toalett
- ansvara för vilostunderna och alla andra tillfällen då barnen vistas ensamma med en pedagog
- öppna och stänga förskolan

10. Tillfällig eller ny personal ska kontrolleras med utdrag från Polisens belastningsregister (enligt Skolverket 2010:800). När vikariepoolen används är bemanningsenhetens ansvar att ett giltigt utdrag har lämnats.

11. Våga se, våga fråga, våga agera – det är vårt ansvar som vuxna

Vi är inte rädda för att göra en orosanmälan – vi är rädda om barnens säkerhet.

---

³ Rädda barnens broschyr ”Stopp! Min kropp!”. Brottsoffermyndighetens material “Jag vill veta” och “Liten och trygg”. Stiftelsen Allmänna Barnhusets “Dags att prata om” och “Våga se, våga agera”. Säkra varje unge – kostnadsfria utbildningar för vuxna, barn och ungdomar för att förhindra sexuella övergrepp på barn.

Förhållningsätt för att förhindra sexuella övergrepp i förskoleverksamhet

- All personal som signerat handlingsplanen får byta blöjor på barnet och hjälpa till vid toalettbesök samt vara ensamma med barnen på vilostunden.
- Under blöjbytet sätter vi ord på det vi gör (det ger barnet ett sammanhang av det som sker och signalerar även att ett blöjbyte är något ”kliniskt” som görs av hygieniska skäl). Om barnet inte vill byta blöja förklarar vi varför vi behöver göra det.
- Vid toalettbesök frågar vi barnen hur de vill ha det när de är på toaletten (t.ex. hjälp med byxor, stängd eller öppen dörr, pedagog med eller vänta utanför).
- Ordinarie personal och vikarier, välbekanta för verksamheten och barnen, öppnar/stänger förskolan.
- Om en vikarie, som ej är välbekant för barnen, blir ensam på en avdelning slår vi ihop avdelningarna.
- Vi stjäl aldrig kramar eller pussar från barn. Vi kramar barnen när de själva vill. Om vi ska trösta barnen med en kram frågar vi alltid ”vill du ha en kram?” och accepterar sedan deras svar på ett neutralt sätt.
- Om vi busar eller kittlar ett barn så slutar vi omedelbart när barnet säger ”nej/stopp/sluta” - även om barnet skrattar.
- Vi tvingar aldrig barnen att kramas som förlåt eller som alternativ till att slå eller nypa (ex ”ni kan kramas eller klappa varandra fint istället”).
- Vi vågar fråga om ett barn uppvisar ett misstänkt beteende.
- Vi antecknar om ett barn säger/gör något som gör oss fundersamma.
- Våga se, våga fråga, våga agera – det är vårt ansvar som vuxna. Vi är inte rädda för att göra en orosanmälan – vi är rädda om barnens säkerhet.

Dessa sju saker lovar jag som vuxen alla barn

- Jag påminner barn om att en dålig hemlighet ger ont i magen. Dåliga hemligheter får man alltid berätta för en vuxen, även om någon annan sagt att man inte får.
- Jag uppmanar aldrig barn att pussa, krama eller sitta i knät på någon annan, även om barnet känner och tycker om personen. Istället ska jag fråga om barnet vill och alltid respektera ett nej.
- Jag lyssnar alltid på barn som försöker berätta något för mig, även om jag inte riktigt förstår vad barnet säger och även om samtalet känns obehagligt.
- Jag berättar för barn att de alltid har rätt att säga nej. Barn i min närhet ska få veta att om någon gör – eller vill göra – något med deras kroppar får de alltid säga nej och berätta vad som hänt för en vuxen.
- Jag tar alltid barns oro på allvar.
- Jag behåller mitt lugn om ett barn berättar någonting för mig som det utsatts för och gör klart för barnet att det gjort rätt som berättat.
- Jag är uppmärksam på tecken från barn som kan tyda på att allt inte står rätt till. Samtidigt ska jag komma ihåg att vissa barn som varit med om sexuella kränkningar eller övergrepp inte visar några tecken alls utåt.

Signatur .....

Datum / Ort .....

Namnförtydligande .....

Förskolechefens signatur .....